

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU
HAKLARINI İNCELEME
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

18 Ekim 2023 Çarşamba

KONU

- Başkanlık Sunuşları
- Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonunun 28'inci Yasama Döneminde İzleyeceği Yol Haritasının ve Ceza İnfaz Kurumlarından Gelen Başvuruların Değerlendirilmesine İlişkin Görüşmeler

18 Ekim 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.08

BAŞKAN: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Değerli Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonumuz, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimiz hoş geldiniz.

28’inci Dönem ilk toplantımızı açıyorum.

Toplantıya geçmeden önce, dün akşam yaşanan; içerisinde kadınların, çocukların ve masum sivillerin olduğu bir hastaneyi vuran işgalci terör devleti İsrail’i, bir İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesi olarak, şiddetle kınıyorum. Masum çocukları, kadınları ve sivilleri bir hastanede katletmek alçaklıktır ve hiçbir kitaba sığmaz. İşgalci terör örgütü İsrail açıkça bir soykırım suçu işlemektedir. İşgalci terör devleti İsrail ve onun kallesçe işlediği insanlık suçlarına sessiz kalan uluslararası camiaya da yazıklar olsun diyorum. Hedef gözetmeksizin, sivil, kadın, çocuk ayırmadan saldıran ve katliam yapan katil İsrail’e manen veya maddeten destek olan, görülen manzara karşısında kalbi sızlamayan ve ciğeri parçalanmayan herkes, her devlet bu insanlık suçu olan soykırım suçuna ortaktır. İsrail’in yaptığı ilk saldırı ile dünkü hastane saldırısı sonrasında Meclis çatısı altında bulunan tüm siyasi partilerin bir araya gelerek ortak bildiri yayınlanmasından dolayı da tüm siyasi partilerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi gündemimize geçebiliriz.

Değerli alt komisyon üyelerimiz, geçen dönemden zannediyorum bir Mahmut Bey bizimle birlikte. Yani çalışma prensibi açısından söyleyeceğim. Mahmut Bey çalışma prensiplerimizi biliyor. Biz kural olarak bizlere gelen, cezaevlerinden gelen şikâyet sayısını bir indeks olarak çıkartıyoruz, bunları size de biraz sonra dağıtacağız. Kısa bir bilgi vermek istiyorum cezaevi komisyonumuza gelen, daha doğrusu İnsan Hakları Komisyonumuza gelip bize intikal ettirilen sayı anlamında. Bugüne kadar -28’inci Dönem için söylüyorum- cezaevleriyle ilgili 790 adet şikâyet gelmiştir, bunları birazdan dağıtacağımız listede sizler de göreceksiniz. Bu nedenle genelde fiziki koşullar ve iyileştirilmesi, kötü muamele, nakil sorunu, sağlık sorunu ve cezaevindeki diğer sorunlarla ilgili şikâyetler gelmiştir tarafımıza. Birazdan sizlerle birlikte gündeme geçtiğimizde, inşallah cezaevi ziyaretlerimizi planladığımızda gidip orada yerinde bu tespitlerimizi yapacağız ve bir rapor hâline getirip üst komisyonumuza sunacağız.

Ben açılıştan sonra eğer söz almak isteyen varsa sizlere söz vermek istiyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Buyurun Selçuk Bey.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; ben de Sayın Başkanın açılıştaki ifade ettiği gibi, dünkü saldırıyı nefretle, şiddetle kınıyorum. Terör devleti İsrail’in yaptığı bu alçakça saldırılarla ilgili -bir önceki komisyon toplantımızda da dile getirmiştım- temenniden ve kınamadan bir tık öte daha aktif bir rol alması gerektiğini, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, dünya parlamentolarının bu konuda daha etkin olması gerektiğini düşünüyorum.

Gündeme gelirse benim hemen bir iki notum var Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Şimdi, güncelden başlarsak şu an cezaevinde olan -benim de işte, geçtiğimiz günlerde ziyaret ettiğim- bu sığınmacılarla ilgili yaptığı haberlerden dolayı gözaltında tutuklu bulunan, Sincan Cezaevinde tutuklu bulunan hem Batuhan Çolak hem Süha Çardaklı'yla alakalı ziyaretlerde bulunmuştum ve oradaki tespitlerimin bir kısmını kamuoyuyla paylaştım ama burası, bu komisyon tam yeri; burada yeniden gündeme getirmek istiyorum.

Birincisi şu: Yani ben gittim ve orada gördüm ki tam anlamıyla orada -diğerlerine de var ama- özellikle Batuhan Çolak ve Süha Çardaklı'ya ağır bir mobbing yapılmış. Rızaları dışında yani mevzuatta yeri de olmadığı hâlde cezaevinde saçları zorla tıraş edilmiş, bunu ben tespit ettim. Cezaevi idaresinden -söyleyerek- biz fotoğraf çektirdik. Normalde cezaevinde çekilen fotoğrafları da sonra bize cezaevi idaresi gönderiyor. Bundan önce ben Can Atalay ziyareti yaptığımda da fotoğraf çekti miydik ve sonrasında Silivri'den fotoğraf gelmişti. Burada gerek hapishane müdürü, cezaevi müdürü gerekse cezaevi savcısıyla bizzat görüştüm, kendileri de bana “Hemen yarım saat içinde e-postanıza biz bu fotoğrafları göndereceğiz.” dediler efendim. Biz de bunun üzerine ayrıldık cezaevinden çünkü bu konu önemli bir konuydu, bekliyoruz gelmedi, bir iki saat sonra ben sayın savcıcıyı aradım tekrar dedi ki: “Göndermediler mi hâlâ? Ben hemen talimat veriyorum.” ve yine gelmedi. Bir iki saat daha geçti, saat beş gibi mesai bitmeden bir kez daha aradım sayın savcıcıyı ve sayın savcı dedi ki: “Ya, makinada, galiba dijitalinde bir sorun olmuş.” Hâlbuki ben fotoğrafların çekildiğini görmüştüm ve makinadaydı. Bunu alamadık yani burada aslında şöyle: Yani devletin sözü de orada aslında yere düşürüldü. Yani cezaevi savcısı diyor ki: “Bu sizin, tamam, hakkınız, biz de göndereceğiz.” ve göndermiyorlar. Orada ağır bir mobbing ve baskı var.

Yine, diğer taraftan yani rızası dışında tutukluların saçlarının 3 numaraya vurdurulması nedir? Bunu neye göre yapıyorsunuz? Bu konuyla alakalı ayrıca da bir soru önergesi verdim.

Yine, dün değil evvelsi gün de Süha Çardaklı'yla birlikte Muhbir'in editörü Serkan Kafkas gözaltına alındı. Şimdi, ilginç olan ne biliyor musunuz Süha Çardaklı ifadesinde diyor ki: “Ben bu siteyi diğer editör...”

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yalnız buraya bir parantez açmak istiyorum Selçuk Bey. Bildiğiniz gibi bu alt komisyonumuzun görevi sadece cezaevlerindeki durumu tespit etmek. Yargılamak...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Cezaevinde işte.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Hayır, siz tutuklama açısından söylüyorsunuz, “Şöyle ifade verdi.” Diyorsunuz; bizim, Anayasa'nın 138'inci maddesi gereği komisyon olarak, bu komisyon olarak yargılama, yargı işleyişi ve kararla ilgili bir beyanda, bir tespitte bulunma şansımız yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamam, anladım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sadece cezaevinin şartlarını tespit ediyoruz. Bunu ayrı bir konuda siz değerlendirirsiniz yine.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamam, ilginç olan şey ne biliyor musunuz Sayın Başkan? Şimdi, diyor ki: “Ben bu beyefendiyle birlikte bu siteyi yönetiyorum.” Bunu dediği hâlde sonradan “Dijitalden buldum.” diye yaparak bir nevi... Yani bir nevi oradaki beyanında da açıkça teyit ettirmeden, “Doğruluğu teyit olmayan hiçbir haberi kullanmayın.” dediği hâlde açıkça burada adalet mekanizması bir sopa gibi kullanılıyor, cezaevleri de bunun bir ayağı. Yetmiyor adaletin sopa gibi kullanılması, cezaevinde de bir mobbing var, ben bunu gündeme getiriyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, yargı kısmı hariç diğer kısımla...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamam, gerekçe de ne biliyor musunuz? “Sizin yaptığınız haberleri -Dezenformasyonla Mücadele Merkezi diye İletişim Başkanlığına bağlı bir resmî kurum var değil mi- bu kurum yalanladı.” diyor yani kamu otoritesi bir nevi “Ben bunu dersem doğrudur, kabul etmezsem yanlıştır.”a getiriyor.

Oysaki ben işte, Van’a gitmiştim, sınırı geçmiştim yani hiçbir kontrol olmadan İran’a geçtim sınır güvenliğinin ne hâlde olduğunu göstermek adına, geri geldim. Her şey belgeleriyle ortadayken Dezenformasyon Merkezi Başkanlığı dedi ki: “Hayır, böyle bir şey yok.” Ortaya belge de koyamadı. Böyle bir kriter olabilir mi?

Hemen toparlayacağım. Ben özellikle şimdi, tam bu cezaevi şartlarıyla ilgili... Sincan Cezaevinde tutuklu bulunan Süha Çardaklı’nın böbreklerinde stent var. Doktorun raporu var ve diyor ki: “Bu stentler 9 Ekimde çıkarılmalı.” Şimdi, 9 Ekimde çıkarılması gereken bir stent var. Bugün ayın kaç? 18’i. Müracaatlar var, sadece bir kan tahlili almışlar. Ne zaman olacağı belli olmayan bir ultrasona, röntgene götüreceğiz, ondan sonra karar vereceğiz ama o stentler orada ve bunun bir iltihaba neden olma durumu var. Bu en doğal sağlık hakkı ya! Bunu kullanamıyor Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz bunu not aldık, şimdi Bakanlıkla görüşeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Buradan ivedilikle, özellikle Süha Çardaklı’nın sağlık durumuyla alakalı yarından tezi yok gerekli işlemlerin yapılmasını da bir komisyon üyesi olarak talep ediyorum.

Cezaevi ziyaretlerimiz planlanacaksa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Planlayacağız, onu konuşacağız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamam, teklifimi de sunayım da o zaman. Bu güncelden başlamak üzere -muhtemelen artık saçları uzamıştır biraz, fotoğraf verebilirler artık- o cezaevinden ziyarete başlamak istiyoruz efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, inşallah, onu değerlendirelim.

Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Sayın Başkanım, öncelikle teşekkür ediyorum, özellikle Filistin’deki insanlık dramına vurgu yaptınız. Ayrıca dün Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütün siyasi parti gruplarımızın ortak hareket etmesi de gerçekten çok anlamlıydı.

İnsan Hakları Komisyonu olarak, Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu... Biz aslında sizden önce biraz bilgi de aldık. İnşallah bu dönem verimli bir çalışma olur.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben şu verdiğiniz indekse baktım. Bazı illerimizin cezaevlerinde yoğunluk olarak şikâyetler var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Kapasiteyle ilgili...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Muhtemelen öyledir. Ona ilişkin bir planlama yapılırsa düzgün olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İnşallah yapacağız.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Bir de Sayın Başkanım, tabii, biz hukuk fakültelerinde okurken de -insan hakları mücadelesinde de hep böyle- bize şey gösteriliyordu -işte, Abdurrahman Bey de burada- Avrupa Parlamentosu, yok Birleşmiş Milletler, yok şey falan; ben bu inancımı kaybetmiş bir insanım yani Avrupa’dan, Amerika’dan, Batı’dan, dünden itibaren, özellikle bu son dönemden sonra onlardan bir şey çıkmayacağı belli.

Şimdi, İnsan Hakları Komisyonu olarak ben şunu teklif ediyorum; sadece alt komisyon olarak değil, toplam, totalde: Bence biz de bu 28’inci Dönemde, gerçekten bu mevzuatı genişleten, insanlığa, bütün dünyaya yeni bir mesaj veren, yeni bir paradigma ortaya koyan bir çalışmayı ortaya koyabiliriz. Sadece gelen talepler... Bu şey doğru, size teşekkür ediyorum yani avukat olduğumuz için işin yargılama boyutu, soruşturma boyutu farklı bir boyut ama hükümlü ve tutuklularımızın gerçekten insani şartlarda bulunması da bizim devlet olarak sorumluluğumuz, bunu da takip etmemiz gerekiyor. Biz yeni bir paradigma, yeni bir bakış açısı oluşturabiliriz.

Mahmut ağabey, tabii, bizim en tecrübelimiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Estağfurullah, üstat da öyle, Başkanımız da öyle.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Geçmiş dönemden de gerçekten şey olarak biz hep beraber belki bu bilinen ezberleri bozup dünyaya yeni bir bakış açısı da verebiliriz diye düşünüyorum.

Yapacağımız çalışmalarda başarılar diliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mahmut Bey, gelmeden kulaklarınızı çınlattık; ben dedim ki: Bu Komisyonda en eski bir ben varım, bir de Mahmut Bey var. Bizim çalışma stilimizi, çalışma tekniğimizi Mahmut Bey daha iyi hatırlayacak.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onun için bir tecrübe edersek bir cezaevi ziyaretimizde daha net anlayacağız inşallah.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bizim prensip olarak insanlığın devlete emaneti olarak gördüğümüz kişiler bunlar. Siyasi görüşü, dini, ırkı, mezhebi bizi hiç ilgilendirmiyor, verilen karar bizi hiç ilgilendirmiyor ama biz onlara bir insan olarak bakarak acaba nasıl yardımcı olabiliriz? Anında müdahale ettiğimiz işler de oldu zamanında, anında iş yaptırdık orada; inşallah bunları zamanla yaşayacağız.

Buyurun Nevroz Hanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Ben de öncelikle, ilk toplantıda tüm üyeleri selamlıyorum.

Her başlayan kurul üyesi gibi ben de Filistin’de gerçekleşen saldırıyı kınıyorum ve bizim, İnsan Hakları Komisyonunun birer üyesi olarak her ne kadar cezaeviyle ilgilenecek olsak da tıpkı cezaevinde siyasi fark, düşünce, ırk, din, dil ayrımı yapmadığımız gibi, gerçekleşen savaş ve insanlığa karşı suçlarda da bölgesel ve siyasi görüş ayrımı yapmadan karşı durabilmemiz gerekir. Bu, insan haklarının en temel gereğidir, bunu böyle hem bir hukukçu olarak hem de bir insan hakları aktivisti olarak ifade etmek istiyorum.

Toplantı başlamadan önce aslında biz bir ortak iletişim ağı kurulmasını biz istemiştik, “WhatsApp” grubu kuruluyormuş.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O planlamamızda var.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Aynen, ona sevindim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Siz onaylarsanız, herkes onaylarsa kuracağız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Evet, onayladım, numaramı tekrar kaydettirdik.

Yine, cezaevleriyle ilgili liste gelmiş, sadece seçim sürecinden bugüne kadar gelen başvurular var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yok, yok, 28’inci Dönemde gelenler.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Geçmişten bugüne kadar kalan ciddi, ağır bir süreç var mı bilemiyoruz. Burada kategorileri siz saydınız, kimlik kategorilerine göre “sağlık, cezaevi koşulları” diye ancak bu kategorileri biz göremiyoruz. Öncelikle kurul üyelerinin, bizlerin de gerçek anlamda bu başvuruların işlediği prosedür ve süreçlere dair bir erişimi olmalı. Ben daha önce danışmanım üzerinden birkaç kez ulaşmaya çalıştım ancak bir ortak konsensüs olmadığı için buna ne şekilde ulaşacağız? Bir mail midir, Drive midir? Biz mi belli aralıklarla gidip kontrol ederiz? Bu sistem nasıl bir sistemdir; bizim erişimimize açılabilir mi, açılmaz mı? Bu konuda bir tartışma yürütülmesi gerektiğine ben inanıyorum çünkü o gelen başvuruları yakından takip etmek istiyorum.

Bir diğer husus, gelen başvurular, cezaevinden gelen başvurular; yakınının ya da vekillerimizin yapmış olduğu başvurular var. Bu noktada, biz kurul üyelerinin cezaevleriyle ilgili yapmış olduğu başvurularda bir öncelik ya da değerlendirirken farklı bir kategori kurabilir miyiz? Çünkü bize onlarca başvuru geliyor ve biz, gerçekten ciddi hak ihlali olduğunu düşündüğümüz, müdahale edilmesi gerektiğini düşündüğümüz başvuruları ya kurula iletiyoruz ya da bizler bu şekilde cezaevi idaresiyle, Ceza ve Tevkifevleriyle, Adalet Bakanlığıyla temasa geçip bunu çözmeye çalışıyoruz. Bu noktada, belki bir ayırım ya da kategori yapılırken buna dikkat etmek gerekir.

Yine, cezaevleri ziyaretinde, bu kategorilerde... Bilhassa son yıllarda uygulamaya konulan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezlerine Dair Yönetmelik’te yer alan idare gözlem kurulu kararlarına dönük ne kadar başvuru geliyor? Böyle bir kategori yok ancak bize gelen başvuruların yüzde 85-90’ı idare ve gözlem kurulu kararlarının hukuka aykırı olduğu, taraflı olduğu, gözlem kurullarının teşekkülünün hukuka uygun, yönetmeliğe uygun gerçekleştirilmediği, tutsakların yani mahpusların kurula çıkarken -taraflı ve kendilerini suçlayıcı, pişmanlık dayatması adı altında- bilhassa siyasi mahpuslara dönük bir tarafgirlik olduğu ve kurulların objektif olmadığına dönük birçok başvuru geliyor. Bizler de sadece cezaevi ziyaretleri yapan bir Komisyon değiliz, Komisyon kanunla kurulmuş ve kanuna baktığımızda, 4’üncü maddesi aśında aynı zamanda yasal düzenlemeleri önermek, 4’e (b) maddesi de bilhassa millî mevzuat ile uygulamalar arasında uyum sağlamak amacıyla yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek, bu amaçla yasal düzenlemeler önermek... Yine, hakeza, var olan yasal düzenlemelerle ilgili buranın hem kurula yani hem Meclise hem de yasa yapıcılara dönük bir öneri yapma yetkisi de var. Bu noktada sadece buranın cezaevi ziyaretleriyle sınırlı bir çalışma yürütmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada biz kendi içimizde görevlendirme mi yaparız, gelen kanun değişikliklerini mi tartışırız... Ancak řu an Türkiye’deki cezaevlerinde bize gelen başvurular... Öncesinde de ben bir dernekte çalışıyordum, derneğimizin çoğu cezaevlerinden gelen başvurularla ilgileniyordu. řu an en büyük meselesi öncelikli olarak hasta tutsakların sağlığa erişimi, bir diğeri yeni kurulan S, Y, R tipleriyle ilgili. Ben İHİK’e bir başvuru da yaptım ve özellikle řunu sordum: Bu tiplerin hangi kanuna, neye göre oluşturulduğu; buna dönük Adalet Bakanlığının önünde genelge mi var, herhangi bir yönetmelik mi var; bu tiplerin izolasyon ve tecrit, fiziki yapısının yerinde incelenmesi ve buna dönük hukuki düzenlemelerle ilgili bize bilgi verilmesini talep etmiştim çünkü bizlere çok fazla başvuru geliyor S tipleri, yeni kurulan R ve Y tipleriyle ilgili. Sadece ağırlaşmış müebbet hapis cezası alanların tek tutulmadığı, hükümlüleri de geçtim, tutukluların bile tek tutulmaya başlandığına dönük çok ciddi iddialar var. Bu konuda ben öncelikli olarak hem başvurumuzun değerlendirilmesini hem de buna dönük bir çalışma yapılmasını öneriyorum.

Yine burada bize gelen onlarca başvuru var bilhassa hasta tutsaklardan; sağlığa erişememe, zamanında tedaviye erişememe, ilaçların alınmaması, hastaneye geç götürülme ya da götürülürken ring aracında işkenceye maruz kalma, çıplak aramaya maruz kalma gibi çok ciddi, ağır, bu ülkenin artık bu şekilde anılmaya başlandığı ve uluslararası alana da yansıdığı noktalarda. Burada bence kategorilere ayıracaksak tabii ki cezaevi sayısı, gelen başvurusu sayısı çok önemli ama bu cezaevlerinin kapasitesiyle de alakalı bir sayı artışı olabilir. Bu noktada, bizim, ayırt etme noktasında, burada bulunan kurul üyelerinin tercih etme ya da önerme ya da başvuruları önceleme noktasında bir ön hazırlığı olmalıdır.

Yine bir diğer husus: Tabii ki bizler cezaevleri boyutuyla daha çok çalışacağız. Ben, kanunla ilgili, bilhassa bu idare ve gözlem kurulu kararlarıyla ilgili bir çalışma yapmamız gerektiğini düşünüyorum, gerekirse buna dönük bir kanuni değişiklik ve bir teklifte bulunma çünkü teşekkülünden tutalım kararlara kadar bir yargı mercisi değiliz, evet; infaz hâkimliklerine karışamayız, evet ama bu kurulun gerçekten kanuna uygun teşekkül ve yaptığı iş ve işlemlerle ilgili çalışma yürütebiliriz ve kategoriye lütfen bunu da ekleyelim, idare ve gözlem kurulu kararlarıyla ilgili gelen başvuruları ayrı bir şekilde açıkçası ben görmek istiyorum.

Yine, cezaevi ziyaretlerinde -geçmiş dönemde, Mahmut Bey tecrübeli, siz tecrübelisiniz, ben biraz tecrübesizim ama- tutanaklara bakarak, daha önce yer alan parti vekillerimizle görüşerek sadece planlanmış, haber verilmiş ziyaretlerin dışında acil durumlarda defakto ziyaretler yapabileceğimizi bence konuşalım. Yani biz kurul üyeleri bunu ne kadar sağlayabiliriz? Her birimiz ayrı şehirlerde çalışıyoruz, her zaman Ankara'da olmayabiliyoruz, bunu ne kadar sağlayabiliriz hem diğer kurumlarla idari iş birliği açısından hem de bizim bir arada olmamız açısından? Bence buna dönük bir sınırlama koymaksızın "İlgili durumlarda bir defakto ziyareti kaç kişi kabul ederse gidilebilir ya da kaç kişi gidebilir?" üzerinden bir tartışma yürütülmesi gerektiğini de ben ilk toplantı için öneriyorum.

Yine, bir diğer husus: Başvuru sayılarına göre cezaevine gitme listesi çıkarılmış. Ancak ben şunun özellikle altını çizmek istiyorum: Türkiye'deki hem cezaevi fiziki koşulları hem mahpusun haklarını kullanma açısından hem de tecrit ve izolasyonda tutulması açısından en önemli, en sorunlu, en problematik cezaevi İmralı Yüksek Güvenlikli Cezaevidir. Her ne kadar burada başvuru listesinde yazmamışsınız ama İmralı Cezaeviyle başvuru olduğunu ben biliyorum, bu listeye alınmamış olması bile -yani başvuru olmasına rağmen Bursa listesinde yok- ayrımcı bir tutumdur. Girişte kendiniz söylediniz: Irk, din, dil ayrımı gözetmeksizin cezaevleriyle ilgileneceksek, mahpus haklarıyla ilgileneceksek öncelikli olarak bu listeyi hazırlarken bir ayrım gözetmemek ve tabii ki daha önceki dönemlerde her ne kadar buna dönük bir ziyaret planlanmamış olsa da İmralı Cezaeviyle ilgili yapılan başvurularda da ve İmralı Cezaeviyle ilgili hususta bu kurulun özellikle bir hassasiyet göstermesi gerektiğini ben düşünüyorum. Ona dönük var olan tutumlarla ilgili gelen başvurular ve raporlar da söz konusu. Bu noktada, bundan sonraki süreçte bir arada, ortaklaşa, gerçekten insan haklarıyla uyumlu, partilerüstü -her zaman hepinizin ifade ettiği gibi- evrensel insan hakları normlarına dayalı, ayrımcı olmayan bir biçimde bir çalışma yapmayı önümüzdeki dönemde umuyorum.

Tekrardan hepinizi selamlıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ben de teşekkür ederim.

Abdurrahman Bey, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, İsrail devletinin Filistin’de gerçekten savunmasız sivil halka, kadınlara, çocuklara, oradaki yaşayan halka yapmış olduğu zulmü, şiddeti nefretle kınıyorum. Aynı şekilde, Hamas’ın da sivilere dönük yapmış olduğu şiddet eylemlerini de kınıyorum. Bölgemiz gerçekten insan hakları açısından çok zor günler geçiriyor; dileğimiz, umudumuz bu ateşin bir an önce sönmesi, orada barışın, sulhun sağlanmasıdır.

Tabii, ben biraz kısa tutacağım. Sayın Başkan, cezaevlerinin ziyaretiyle başlayacağımızı söylediniz. Ben de bir öneride bulunacağım: İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun bir üyesi, bir sayın milletvekili cezaevinde. Aslında cezaevi komisyonu olarak ilk ziyareti hem üyemiz olması münasebetiyle hem de bu Parlamentonun seçilmiş bir milletvekili olması münasebetiyle Can Atalay’ın bulunduğu yere yapsak çok anlamlı olur. Bunun dışında, kadın ve çocuk cezaevlerine öncelik verilmesi daha anlamlı olur, daha yerinde olur. Bu tür ziyaretlerin yapılması hem hak ihlallerinin önüne geçilmesi anlamında faydalı olacaktır, yararlı olacaktır hem de cezaevlerinde yaşayan suçlu da olsa yurttaşlarımızın, vatandaşlarımızın, en azından Meclis cezaevi komisyonunun da aktif bir şekilde çalıştığının bizzat onlar tarafından görülmesinin de yolunu açacaktır dolayısıyla insan hakları mücadelesi anlamında etkin bir rolü de olacaktır. Çalışmalara özellikle cezaevlerinden başlamış olmamız daha iyi olacaktır. Süreç içerisinde zaten bize gelen talepleri, bir de Komisyona gelen talepleri eğer o WhatsApp grubunu oluşturur, bize iletirseniz biz de buna ilişkin düşüncelerimizi size ileteceğiz.

Benim başka bir toplantım da olacak. Müsaadeniz olursa, eğer gündemde çok yoğun bir şey yoksa da izin istiyorum.

Hepinize tekrar başarılar diliyorum, teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz.

Cezaevi planlaması yapacağız, onu zaten WhatsApp grubumuzda paylaşacağız; nasıl olacağını, nasıl gideceğini paylaşıyoruz sizlerle.

Teşekkür ediyoruz.

Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, değerli basın mensupları ve kamu görevlileri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Başkanım, öncelikle ben beş dönemdir İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiyim ama önceki dönem cezaevi alt komisyonu üyesi değildim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir ara gittik sizinle; vardınız, başlangıçta vardınız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Vardım, önceki dönem başlarda birlikteydik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Birlikteydik, evet.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani şunu söyleyeyim: Sözü esirgemeyen bir arkadaşınızım. Bugüne kadar, beş dönem içerisinde en fazla cezaevini ziyaret eden, Sayın Başkanın Başkanlığında olan, 790 ziyaret ki hakikaten rekor bir ziyaret...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mektup o, bu dönem gelen mektup. Biz yaklaşık 28 cezaevi ziyaret etmişiz 27’nci Dönemde.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Öyle mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – 27’de en fazla ziyaret eden yine bizim, doğru, haklısınız. O “790” başvuru, şikâyet.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Evet.

Yani ziyaret açısından da... Çünkü ben ona da baktım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yaptık, evet.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bizimki, önceki dönem yaptığımız ziyaretlerin katbekat üstünde...

Yani sonuç alıcı çalışmalar oldu mu? Oldu, olmadı desek o da şey... Ama mümkün olduğu kadar alınmaya çalışıldı, gayret o oldu.

Değişik değişik başkan arkadaşlarla çalıştım. O arkadaşlar da hukukçuydu ama İbrahim Bey, soyadı gibi, yurdunu seven, insanları seven bir arkadaş olmaya gayret gösterdi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Estağfurullah, işimizi yapmaya gayret ediyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Zaman zaman çok sert tartışmalarımız da oldu, olmadı değil, o da olacak yani işin doğasında bu gerekiyor.

Şimdi, bu girişten sonra... Evet, İsrail... İnsan hakları ihlali var, yaşam hakkı ihlali var, insanlığa karşı suç işlenmiştir. Bunun adı aslında İsrail’de cinayettir, katliamdır ve lanetliyorum; işin gerçeği bu.

Gelelim bu planlamayla ilgili... Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar; biz bir şeyi ihmal ediyoruz yani insan hakları ihlali denince sadece ve sadece cezaevlerini ele alıyoruz. Bizim masamızın ve komisyonumuzun görev kapsamı, görev tanımı içerisinde olan geri gönderme merkezleri, geçici barınma merkezleri var. Buralara mümkün olduğunca... Mesela, ben şimdi vaktinizi almama adına... Bu baroların nezdinde kurulan geçici barınma merkezleriyle, geri gönderme merkezleriyle ilgili komisyonlar var. Mümkünse bundan sonraki ziyaretlerimizde -bir gün kalıyoruz, ertesi gün dönüyoruz; onu yapmaktansa- bence -barolarda, bir de tabip odalarında insan haklarıyla ilgili komisyonlar var- en azından bunları da ziyaret kapsamına alıp bunların raporlarını almakta fayda var; bir.

İkincisi, geri gönderme merkezleri ve geçici barınma merkezleri... Hangi ilin cezaevine gidiyorsa bence oranın geri gönderme merkezini, geçici barınma merkezini ziyaret etmekte fayda var.

Üçüncüsü, mümkün olduğunca... Onu biz yapamadık Değerli Başkanım, bugüne değin hiç yapamadık, inşallah, bu dönem hep birlikte yaparız. Her ilde valilik bünyesinde kurulan insan hakları il komisyonu var, biz onlarla hiç toplantı yapmıyoruz. Hatta bunlarla ilgili bu toplantıları yaparsak bence eş güdümlü olarak eksiklerimizi görmüş oluruz. İllerden gelen raporları ben alıyorum; onların raporları ile bizim raporlarımız arasında farklılıklar çıkıyor, eksiklikler oluyor; onlarda eksiklik oluyor, bizde oluyor. Birbirimizi en azından otokontrol etme açısından çok daha faydalı, verimli olur. Bence bundan sonra gideceğimiz ilin planlamalarında, o ilin valilik bünyesindeki il insan hakları kurulu üyeleriyle görüşmekte fayda var. Bir de o kurul üyeleri ne kadar süreyle değişiyor, ona da bakmakta fayda var. Çünkü kimisi demirbaş, üye olarak orada kalıyor, “Aman ben idareyle kötü geçinmeyeyim, aman ben yönetimle şunu tartışmayayım.” Orada sayı... Âdet yerini bulsun diye arkadaşlarımızın orada görev yapma hakkı yok. Gerçekten, insan hakları savunucusu olmak ateşten gömlek giymektir. Ben bunun canlı örneğini yaşadım çünkü bu alanla uğraştığımız zaman yeri geliyor sizi DHKP-C’li yapıyorlar, yeri geliyor PKK’lı yapıyorlar, yeri geliyor FETÖ’cü yapıyorlar; her türlü terörle sizi bağdaştırıyorlar, o lekeyi, o damgayı vurmaya çalışıyorlar. Onun için, hepinizi kutluyorum. Hakikaten insan hakları savunucusu olmak, aktivisti olmak zor bir şey yani bu, her insanın kaldıracığı bir iş değil. Çünkü her yerde kiblemiz adalet yani adaleti savunuyoruz, ona sığmıyoruz. Zor bir komisyon görevi ama inşallah, bunu da hep birlikte başaracağız.

Şu aşamada benim söyleyeceklerim bunlar ama şeyi ihmal etmeyelim. Geri gönderme merkezi, geçici barınma merkezi... Geri gönderme merkeziyle ilgili bana gelen mesaj şu Değerli Başkanım: “Bu geri dönüş formu baskıyla sürekli imzalatılıyor.” Niye geri dönüş formunu imzalatıyorlar? Kalkıyorlar

bu geri gönderme ve geçici barınma merkezlerinde baskı uyguluyorlar, şiddet uyguluyorlar “Eğer siz bu geri dönüş formunu imzalamazsanız sürekli bununla karşı karşıya kalacaksınız.” diye. “Yahu, Vekilim, bu kadar da olur mu?” diyeceksiniz, ben hemen bana Şanlıurfa Barosu üyesi arkadaştan gelen şeyi size okuyayım veya bunu kayda geçirmemek kaydıyla size vereyim, kendiniz okuyun, hak vereceksiniz. Onun için, bu geri gönderme merkezleri önemli.

Burada bitiriyorum, hepinize saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederiz.

Sondan başlayalım: Tabii, görev ve yetki tanımımıza bir bakmamız lazım bizim. Bildiğim kadarıyla, geri gönderme merkezleri Göç ve Uyum Komisyonunun işi, onların çalışma alanı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Olsun, insan haklarının ihlal edildiği her yerde biz varız.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Başkanım, onlar hükümlü ve tutuklu değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir de şu var: Bir taraftan “Suriyelileri gönderelim.” diyeceksiniz, bir taraftan “Geri gönderme merkezlerinde niye zorla imza attırılıyor?” diyeceksiniz; çelişkili oldu ama ona bir bakalım Mahmut Bey yani bizim görev sahama gıriyor mu, girmiyor mu bakalım, onu görüşelim.

Geçen dönem, sizin olmadığınız zamanlarda biz şunu da yaptık: Karakollara gittik mesela. İlk defa bu komisyon, cezaevleri dışında, karakol ziyareti de yaptı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Onu 24’üncü Dönemde yaptık, İzmir’de yaptık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Öyle mi? O zaman, ben kayıtlarda göremedim, arkadaşlar bana “İlk defa yapıyoruz.” dediler. 27’nci Dönemde biz karakol ziyareti yaptık, bunu da yapacağız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Önceki dönem gittik, İzmir’de gittik; A, B ve C planlı 3 tane karakol cinsi var, en büyüğü A iken Türkiye’deki karakollar mevzuattaki koşullarda değil. Hatta, orada, karakollarda biz insan hakkı ihlalini şöyle tespit ettik: Şimdi, siz karakolun amirisiniz -özür dilerim, sözünüzü kestim, kusura bakmayın- önce vatandaşı alıyorsunuz, normal sohbet ediyorsunuz, farkında değil ama yukarıda da kamera kaydı var veya kişinin oturduğu yerin tam arkasında kamera kaydı var. Onun kameraya alındığını bilmiyor, normal sohbet hâlinde konuşturuyor oradaki şüpheliyi. Şüpheliyi konuşturduktan sonra, esas ifadeye geçtiği andan itibaren, o dostane sohbet esnasında söylemediklerine “Sen bunu söyledin.” diyor, “Yok, ben böyle bir şey söylemedim.” diyor. “Nasıl söylemedin? Bak, seni kayda aldık sen orada şey yaparken.” diyor, kaydı dinletiyor, “Hakikaten söyledin.” İfade tutanağına mecburen onlar geçiyor, hatta onun için biz, o dönem, karakolların standartlarıyla ilgili düzenleme yok mu, onu inceledik Değerli Başkanım. Karakolların standartlarıyla ilgili düzenlemeler var ama karakolların bu standartlarıyla ilgili düzenlemelere uyulmuyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bunları yerinde denetleyeceğiz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Evet, bunları yerlerinde denetleyelim, hatta uyulmadığı için de gerekirse ilgililer ve yetkililer hakkında da suç duyurusunda bulunmakta fayda var: “Niye bizim karakollarımızı mevzuatın olduğu standartlara getirmiyorsunuz? Burada kimin menfaati var, kimin çıkarı var?”

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İnceleyip raporlarımızı alacağız Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım, son söz, bitiriyorum.

Başkanım, inanın ki karakolların o mevzuat standartlarına getirilmemesi vatandaş ile devleti karşı karşıya getiriyor, vatandaşı devlete karşı isyankâr duruma getiriyor; buna getirmemenin yolu, mevcut olan bu karakolların da bu yasal standartlara uydurulması lazım.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, “diğer komisyonlar...” dediniz. İl idare komisyonuydu değil mi?

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – İnsan haklarının il kurulları...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İnsan haklarının il kurulları var; şimdi, onların, her kurulun kendi çalışma koridorları var bildiğiniz gibi. Bizim onlarla ortak çalışma şeyimiz yok. Onu da bir araştıralım, eğer onlarla bir toplantı yapmamız verimli olacaksa onlarla da yaparız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bir deneyelim ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ama bizim komisyon raporumuz ayrı bir rapor, onların komisyon raporları ayrı bir rapor; bunların tamamı Bakanlığa gidiyor biliyorsunuz, orada bir değerlendirmeye tabi tutuluyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Okumuyorlar, vallahi, bakın, ben burada yaşadım ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz bunu değerlendirelim, eğer uygun olacaksa, yine, yetki aşımımıza girmeyecekse, bizim yetkimize girecekse biz onları da değerlendirelim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Başkanım, onunla aynı düzlemde kurulan cezaevleri izleme kurulları var yani o daha genel, cezaevi izleme kurulları daha dar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – “Onlar nasıl seçiliyor?” demiştiniz. Onlar da kanun gereği seçiliyor. Alt temsilcileri var, STK temsilcileri var...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – O daha genel bir şey, Mahmut Bey’in dediği daha genel bir şey, insan haklarıyla ilgili daha genel bir durum ama cezaevi izleme kurulları ki zaten raporları da buraya geliyor diye biliyorum...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Farklı raporlarla çalışıyoruz yani biz farklı biz gözle bakıyoruz, onlar farklı bir gözle bakıyor, bu nedenle biz zaten Komisyonun...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Aynen, komisyonumuzu doğrudan ilgilendiren cezaevi izleme kurulları olur, cezaevleri kurulları olmaz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ortak bir şeyle bir toplantı yapabiliriz ama ortak bir rapor yapamayız.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – “Ortak rapor” demedim, “toplantı” dedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, toplantı yapabiliriz, belki onları dinleyebiliriz, deneyebiliriz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Sadece iş birliği, bilgi alışverişi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederim.

Tabii, Komisyonumuzun bir amacı da siyasi partilerin dışında, bunu bir şova döndürmeden, yaptığımız tespitleri -bireysel tespitler veya genel bir tespittir- parti şovuna döndürmeden... Bir şey olduğu zaman zaten hiçbir şekilde izin vermeyiz, şov hâline getirilmesine izin vermeyiz. Bizim amacımız, toplu olunan alanlardaki cezaevlerine gitmektir. Geçen dönem söylediğim, 27’ye yakın... 2 tanesini, hatta 3 tanesini mükerrer ziyaret ettik. İki yıl sonra gittiğimizde dedik ki: “İki yıl önce

şunları, şunları tespit etmişiz. İki yıl sonra ne yaptınız, bize bunları anlatın.” Toplu ziyaretlerimizi yaptığımız 27 tane ziyaret var. Biz çoğunluğun bulunduğu, daha çok tespiti yapabileceğimiz “Acaba insan hakları ihlali var mı yok mu?” diye yapabileceğimiz büyük cezaevlerini ziyaret ediyoruz. Burada tabii, ani ziyaretler olabilir mi? İşin durumuna göre belki onu düşünebiliriz, konuşabiliriz ama her olan bir olayda, her size gelen bir mektupta biz ani ziyaret yapmaya kalkarsak işin altından kalkamayız. Bu işi topluca yaparız, topluca deriz ki: “Ankara’da şöyle bir şikâyet çoğaldı, biz oraya gidelim.” Bunu da zaten size de özellikle verdik ki...

Bir de Nevroz Hanım’ın söylediği gibi, acaba hangi alanlarda şikâyetler var bu cezaevlerinde? Bunu da şöyle yapıyoruz: Biz genel bir çetele tutuyoruz, mesela, diyoruz ki! “Keyfi muamele 225 adet.” Ama buna tek tek “şu cezaevi, bu cezaevi” dersek işin içinden çıkamayız yine söylediğimiz gibi.

Bir WhatsApp grubu oluşturacağız ve biz prensip olarak sizin istediğiniz, bu 790 mektup içerisinde şu isim, şu şahıs, şu cezaevi, istediğiniz ne varsa size tek tek sunabiliriz, gelip bakabilirsiniz veya size biz bir suret verebiliriz ama “790’ını da herkese tek tek gönderin.” dersiniz ne bizim uzmanlarımız ne de biz bu işin altından kalkamayız. Şu anda 790, geçen dönem 14 bin mektup gelmiş bize, bunların 10 bin kadarı cezaevi yani 10 bin mektubu biz tek tek irdeleyip tek tek parçalayıp... Sizin de başınızı kaldıracak vaktiniz olmaz, bizim de olmaz ama bireysel olarak “Şu isim, şu şahıs, şu cezaevi” dersiniz onlarla ilgili örnekleri gelip incelemenizde hiçbir sakınca yoktur. Bunları da söyledikten sonra, en son -herhâlde kimsenin itirazı olmaz- ortak bir WhatsApp grubu kurarız. Oradan da mesajlaşıp birbirimiz hakkında bilgi alışverişinde bulunacağız.

Yine, biraz önce söyledim, cezaevleriyle ilgili her türlü şikâyeti bize iletebilirsiniz, biz Bakanlıkla bunları görüşüyoruz, problemi çözüyoruz. Geçen dönem de sizin de söylediğiniz gibi birkaç çalışmamız oldu raporlamamızda. Mesela, okuyan çocukların cumartesi günleri aileleriyle görüşmesini biz sağladık çünkü hafta içinde normal bir saat -sekiz ve dokuz arası veya dokuz ve on arası, neyse- belirlenmiş mahkûm için ama o saatte çocuk okula gidiyor. Biz özel dilekçelerle okuyan çocukların cumartesi ve pazar günleri aileleriyle telefonlaşmasını sağlayarak onların, okuyan çocukların aileleriyle irtibat sağlamasını yaptık.

Sincan Cezaevinde suyun tamamının değiştirilmesi bizim komisyonumuzun yaptığı... Bütün su boruları değişti. Çocuklara ayrı karyola verilmesi -anneyle birlikte yatıyorlardı- bizim yaptığımız girişimler sonucu oldu. Pandemide biraz sıkıldık, o dönem önemli, özel bir dönemdi ama yine -şu anda hatırıma gelmiyor ama- bizim tekliflerimiz neticesi kanuni düzenlemeye sokulan bir sürü düzenleme var; onları da gerekirse bir ara çalışalım, sizlere sunalım. Tabii ki bizim amacımız bu; komisyonumuzun amacı, yaptığımız çalışmalarda ortaya çıkan eksiklikleri, yanlışları tespit edip Bakanlığa bununla ilgili bilgi vermek, bilgi sunmak ve “onunla ilgili bir kanuni düzenleme yapılabilir mi?”, bunun üzerine çalışmak olacaktır, onu da belirteyim.

Şimdi, bize gelen ve size de ilettiğimiz şikâyetler arasında... Ankara Sincandan başlayalım diye aklımdan geçiyordu -Selçuk Bey söylemişti ama- hem merkezdeyiz, hepimiz buradayız. Bir çalışma gününde, mesela, saat onda başlasak saat on dört ya da on beşte açılıncaya kadar biz dört beş saatte -zaten orada gördüğümüz gibi sistemle gidiyoruz, dakik gidiyoruz- bir cezaevinden çıkıyoruz. Sincan’la başlayalım diye düşünüyorum sizlerin özel bir teklifi yoksa.

Bir de şu var tabii: Geçen dönem yaptığımız ziyaretleri de mükerrer yapmamaya gayret edelim anlamında hiç gidilmeyen yerler varsa diye bakıyoruz ama şikâyet çoksa, problem varsa yine gideceğiz; problem değil, Sincanla başlayalım, Konya...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Sincan Kadın dâhil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Kadın, çocuk, hepsine bakıyoruz, hepsine gidiyoruz; güvenlikliye, hepsine bakıyoruz; adi suçlar, nitelikli güvenlikli koğuşlar; hepsine bakıyoruz. Orada, uygulamada göreceğiz inşallah, rastgele seçiyoruz, hepimiz farklı farklı koğuşlardan bir numara söylüyoruz, rastgele giriyoruz, önceden hiç kimseye bir şey söylemeden, o koğuşa gireceğimizi belirtmeden, sizlerin tepit ettiği veya sizlerin bize söylediği numaralar için “Şu numaralı koğuşu bize hazırlayın.” diyoruz ve oraya gidiyoruz. Bazı özel konuşmalar da yapıyoruz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Görevliler de dışarı çıkarılıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, her şey dışarda, biz yalnız oluyoruz.

Dediğim gibi, bunu siyasi şova döndürmeden, bir siyasi söylem hâline getirmeden, dediğiniz gibi, orada bazı özel konuşmalar da yapıyoruz, bazı arkadaşlar çok rica ediyorlar “Şu mahkûmla görüşebilir miyiz?” diye, onunla da özel görüşmeler yapıyoruz, onları da notumuza alıyoruz.

Sincan, Konya ve Balıkesir, sonra Diyarbakır, Mardin yapabiliriz diye düşündük yani yakın olduğu için iki günümüzü, üç günümüzü ayırırsak bir seferde hem Diyarbakır hem Mardin diye. Eğer sizler de uygun görürseniz Sincan, Konya, Balıkesir’le başlayalım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Diyarbakır ve Mardin’i aynı günde yapamazsınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Aynı gün değil, üç günde Mahmut Bey.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Diyarbakır kocaman bir kampüs.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir gün Diyarbakır, bir gün Mardin, bir gün de gidiş ve dönüş, üç günümüzü ayıracağız. Yani cuma gideceğiz ya da cumartesi gideceğiz, pazar veya pazartesi döneceğiz. Yani çalışma günü olmayanları ayırıyoruz, şehir dışı uzak olanları. Yakın olacakları, mesela, Kütahya gibi bazı illerde tek gün sabah gidip geri gelme...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bunu başaramazsın Başkanım

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Konya Ereğli değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Konya Ereğli, evet.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yani, örneğin, Konya Ereğli, Diyarbakır’a giderken orada İnsan Hakları Komisyonu olarak cezaevi izleme kurullarıyla da bence bir toplantı yapmakta fayda var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onu bir araştıralım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bunu sürekli yapmayabilirsiniz ama pilot anlamda birkaç yere böyle sondaj usulüyle bence yapılabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz gittiğimiz yerlerde karakol söylemiyoruz, karakollara özellikle karakol söylemeden gidiyoruz, ani baskın yapıyoruz, diyoruz ki: “Burada en yakın karakol nerede?” diye soruyoruz herhangi bir ilde “Şurada.” diyorlar. Hemen, hadi, gidip bir bakalım diyoruz. O çalışmayı yapacağız karakollara ama cezaevlerine mecburuz önceden söylemeye. Orada da şunu söylüyoruz: Önceden söylüyoruz cezaevine ama hangi koğuşa gireceğimizi söylemediğimiz için rahatız, koğuşları sizler belirliyorsunuz; rastgele, nitelikli. her türlü suç, adi, terör, hepsi tek tek belirleniyor, hepsine de giriyoruz, hiçbir ayırım yapmıyoruz, hepsini tek tek dinliyoruz.

Evet, uygunsa Sincan, Konya, Balıkesir’le başlayalım, bir sonraki toplantımızda çünkü bunları komisyon rapor hâline getirecek, sizlere de göndereceğiz, sizler de bu raporu okuyup onaylarsanız üst komisyonumuza göndereceğiz, sonra yeni cezaevi planlaması yapabiliriz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Balıkesir hangi cezaevi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Balıkesir...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bize uyar, yalnız bir şey söyleyebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – 4-5 Kasım kadar Ankara “okey”, diğerlerine...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Kasım içinde olur tabii, ancak olur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – 4-5 Kasım öncesinde burası olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ankara’yı ayarlayabiliriz, önümüzdeki hafta içerisinde bir gün ayarlayabiliriz. Kasımın 5’inden sonra, 10’undan sonra da diğer illeri onar, on beşer gün arayla alıyoruz çünkü bir de raporlamamız gerekiyor, bunları raporlayıp burada konuşuyoruz sizlerle, şerhleri alıyoruz, ondan sonra üst komisyona sevk ediyoruz. Uygun mudur?

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Uygundur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O zaman, biz bir planlama yapalım, sizlerle WhatsApp grubumuzu oluşturalım, sizlere bunların tarihini tek tek tebliğ ederiz, nasıl gideceğimizi, nasıl hareket edeceğimizi de sizlerle paylaşıyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Balıkesir...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – F tipi var 2 tane, L tipi var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu tiplerin de bazılarını biliyorum hukukçu olduğum için ama bazı yeni tipler ortaya çıkmış, Bakanlığa sorduk, eğer bir sıkıntısı yoksa tipleri de sizlerle paylaşmak istiyoruz. R tipi rehabilitasyon, onu biliyorum; L tipi şeklinden dolayı, T tipi şeklinden dolayı ama diğerlerinin paylaşılmasında bir sakınca yoksa -tabii, vatandaşla değil de- sizlerle paylaşacağız. Yani tip ne demek, bunu deyince ne anlıyoruz, şunu deyince ne anlıyoruz; onları paylaşacağız inşallah.

Eğer söz talep eden yoksa toplantıyı kapatmak istiyorum.

Kapanma Saati: 14.51

